

Wynikowy plan nauczania historii i społeczeństwa w II klasie szkoły ponadgimnazjalne

Temat lekcji	Liczba godzin	Odniesienia do PP	Wymagania edukacyjne w ujęciu czynnościowym		Metody i środki dydaktyczne	Procedury sprawdzania wiedzy
			poziom podstawowy dla uczniów z dostosowaniem wymagań do indywidualnych potrzeb	poziom ponadpodstawowy dla pozostałych uczniów		
1. Gospodarka i ekonomia – pochodzenie pojęć Początki gospodarki Typy gospodarki i gospodarowania Konsekwencje rewolucji	1	temat spoza podstawy	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: gospodarka, rolnictwo, przemysł, rzemiosło, usługi, wymiana, handel, hodowla, własność prywatna, miasto, ekonomia, zysk, strata, proces ekonomiczny – przedstawia postaci: Ksenofont z Aten, Adam Smith – przedstawia początki gospodarki – wymienia najważniejsze typy gospodarki i gospodarowania	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: gospodarka ponowoczesna, gospodarka poprzemysłowa, rewolucja przemysłowa, rewolucja informatyczna, rewolucja neolityczna, osadnictwo okresowe, osadnictwo stałe, system irygacyjny, warstwa społeczna, mikroekonomia, makroekonomia, ekonomia globalna, efektywność – przedstawia postaci: Ksenofont	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. Środki dydaktyczne: – podręcznik.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem)

neolitycznej			– wyjaśnia, jakie zmiany w gospodarce zaszły wraz z rewolucją neolityczną	z Aten, Adam Smith		ilustracyjnym
Czym jest ekonomia			– wyjaśnia, jakie zmiany w gospodarce zaszły wraz z rewolucją przemysłową	– charakteryzuje najważniejsze typy gospodarki i gospodarowania		– karty
Pochodzenie terminu			– przedstawi gospodarczą rolę miast w starożytności	– rozróżnia i porównuje gospodarkę tradycyjną, przemysłową i poprzemysłową (ponowoczesną)		pracy, praca projektowa).
Przedklasyczne i klasyczne dzieje ekonomii			– wyjaśnia na przykładach, czym jest proces ekonomiczny	– ocenia zmiany w gospodarce, jakie zaszły wraz z rewolucją przemysłową		
Proces ekonomiczny			– wyjaśni, na czym polega ekonomiczne założenie o rzadkości i niewystarczalności dóbr.	– ocenia zmiany w gospodarce, jakie zaszły wraz z rewolucją informatyczną		
Nieograniczone zapotrzebowanie				– przedstawia genezę pojęcia ekonomii		
				– rozróżnia i charakteryzuje dwa okresy w dziejach ekonomii:		

				przedklasyczny i klasyczny – wyjaśni, jakie są społeczne i ekonomiczne konsekwencje przyjęcia założenia o rzadkości i niewystarczalności dóbr.		
2. Wymiana i jej formy w świecie starożytnym Prehistoryczna wymiana Rozwój handlu Rola transportu w rozwoju handlu Rodzaje handlu Wymiana przez pośredników	1	A.6.1.	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wymiana, handel, gospodarka naturalna, gospodarka towarowa, handel lokalny, dalekosiężny, bezpośredni, szlaki handlowe, wymiana towarowo-pieniężna, system miar i wag, monopol – przedstawia postaci: Hatszepsut – wymienia formy wymiany w świecie starożytnym – rozróżnia gospodarkę naturalną od towarowej i towarowo-pieniężnej – wyjaśnia genezę wymiany i handlu – rozróżnia rodzaje wymiany	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: handel łańcuszkowy, bursztynowy szlak, list handlowy, barter, wymiana ekwiwalentna, faktoria – przedstawia postaci: Salomon, Gudea, Herodot – charakteryzuje formy wymiany handlowej w świecie starożytnym – charakteryzuje gospodarkę naturalną, towarową i towarowo-pieniężną – porównuje gospodarkę naturalną, towarową i towarowo-pieniężną – przedstawia proces rozwoju handlu	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z mapą – praca z materiałem ilustracyjnym. Środki dydaktyczne: – podręcznik, – mapa starożytnych szlaków handlowych.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym – karty pracy, praca

			<p>zależnie od jej zasięgu terytorialnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze drogi i metody transportu w starożytności – wyjaśnia, jak doszło do powstania dalekosiężnych szlaków handlowych – wyjaśnia znaczenie pisma w gospodarce – wymienia najważniejsze rodzaje handlu w świecie starożytnym – wyjaśnia, jaką rolę w kontaktach handlowych odgrywali pośrednicy – wyjaśnia, czym są systemy miar i wag i jaką rolę odgrywają w handlu – wyjaśnia znaczenie monopolu w kontaktach handlowych. 	<p>w starożytności</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie rozwoju transportu dla gospodarki w starożytności – porównuje możliwości transportu drogą lądową i wodną – wskazuje na mapie najważniejsze szlaki handlowe z III i II tysiąclecia p.n.e. – ocenia rolę zaufania w procesie wymiany – ocenia znaczenie wymiany i handlu w społeczeństwach starożytnych na różnych etapach ich rozwoju. 		projektowa).
<p>3. Pieniądz i jego formy – od starożytności do dziś</p> <p>Wynalazek</p>	1	A.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pieniądz, moneta, banknot, sztabka, mennica, pieniądz kruszcowy, płacidło, kwit depozytowy, bank emisyjny, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VII w. p.n.e., IV/III w. p.n.e., IV w., V–XI w., XI–XIII w., XIV w., 1492, XVI w., XVII w., XIX w., XX w., 1944, 1971, 1982 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

pieniądza			depozyt, pieniądz fiducjarny, elektroniczny, bezgotówkowy, wirtualny	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: elektron, moneta zdawkowa, drachma, aureus, denar, sestercja, as, solid, tezauryzacja, grosz, floren, dukat, rewolucja cen	ilustracyjnym	kartkówka)
Upowszechnienie pieniądza			– przedstawia postaci: Krezus, Karol Wielki, Chan Kubilaj	– przedstawia postaci: Aleksander Wielki, Oktawian August, Bolesław Chrobry, Michael Linton	– dyskusja o szansach i zagrożeniach gospodarki pieniężnej.	– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym
Pieniądz kruszcowy w starożytności			– przedstawia początki pieniądza	– przedstawia postaci: Aleksander Wielki, Oktawian August, Bolesław Chrobry, Michael Linton		na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym
Pieniądz w okresie gospodarki naturalnej – Europa Zachodnia V–XI w.			– wymienia najważniejsze funkcje pieniądza	– wyjaśnia i ocenia konsekwencje pojawienia się pieniądza w obrocie handlowym	Środki dydaktyczne:	– karty pracy, praca projektowa).
Pieniądz kruszcowy epoki nowożytnej			– przedstawia proces upowszechnienia się pieniądza w starożytności	– wyjaśnia, w jaki sposób sprawdzano i potwierdzano wartość pieniądza kruszcowego	– podręcznik, albumy poświęcone historii pieniądza.	
			– wskazuje wady i zalety pieniądza kruszcowego	– charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w świecie greckim, hellenistycznym i rzymskim		
			– wymienia kruszce, z których bito monety	– przedstawia rzymski system monetarny		
			– wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego obniżano lub podważano wartość monet			

<p>Pieniądz papierowy</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wady i zalety płacideł – wyjaśnia cel wprowadzania systemów monetarnych i innych przeliczników wymiany 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w Europie Zachodniej w V–XI w. 		
<p>Pieniądz fiducjarny</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia cel wprowadzenia pieniądza papierowego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia karoliński system monetarny 		
<p>Czy dziś można obyć się bez pieniądza?</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wady i zalety pieniądza papierowego – podaje, w jaki sposób gwarantowano wartość pieniądza papierowego znajdującego się w obiegu – wyjaśnia cel wprowadzenia pieniądza fiducjalnego – wskazuje wady i zalety pieniądza fiducjalnego – wyjaśnia cel wprowadzenia pieniądza wirtualnego – wskazuje wady i zalety pieniądza wirtualnego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w Europie Zachodniej w XI–XV w. – charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w Europie w czasach nowożytnych – charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w Europie i na świecie XIX w. – charakteryzuje gospodarkę towarowo-pieniężną w Europie i na świecie XX i XXI w. – wyciąga wnioski z dziejów rozwoju pieniądza, wskazuje najważniejsze zagrożenia 		

				i potencjalne możliwości, jakie może nieść ze sobą gospodarka towarowo-pieniężna, zwłaszcza w dzisiejszych czasach.		
<p>4. Zmiany wartości pieniądza w obrocie handlowym</p> <p>Wahania cen</p> <p>Niekorzystne zmiany w wartości pieniądza w Rzymie</p> <p>Zjawiska monetarne w późniejszych</p>	2	A.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1923 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deflacja, inflacja, koniunktura, podaż, popyt, tezauryzacja, psucie monety, bankructwo, eksport, deficyt budżetowy, hiperinflacja, import – przedstawia postaci: Konstantyn Wielki, Władysław Grabski – wyjaśnia, na czym polegają i z czego wynikają wahania wartości pieniądza – wyjaśnia, z czego wynika wartość kupowanego lub sprzedawanego towaru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w. p.n.e., I w. p.n.e., I w., III w., IV w., XIV w., XV w., XVI w., XVII w., XVIII w., XX w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: bilon, dewaluacja, deprecjacja, premia inflacyjna, podatek inflacyjny – przedstawia postaci: Oktawian August, Neron, Karakalla, Filip IV Piękny – wyjaśnia, jakiego typu zjawiska i okoliczności mogą wpływać na wahania wartości pieniądza – wskazuje przykłady takich wahań w kolejnych epokach 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja – analiza danych statystycznych. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik, – albumy poświęcone historii 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym – karty pracy, praca projektowa).

epokach			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy psucie pieniądza – wymienia najważniejsze funkcje pieniądza – wyjaśnia, na czym polegała hiperinflacja w latach 20. XX w. w krajach europejskich, w tym w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia konsekwencje braku, niedomiaru i nadmiaru pieniądza w obrocie handlowym – przedstawia procesy związane z podażą pieniądza – przedstawia przykładowe sposoby regulacji rynku pieniężnego i zapobiegania wahaniom wartości pieniądza – analizuje proste dane statystyczne na temat wahań wartości pieniądza – ocenia rolę pieniądza w gospodarce. 	<p>pieniądza</p> <ul style="list-style-type: none"> – dane statystyczne na temat wahań wartości pieniądza. 	
<p>5. Kredyt – krwiobieg gospodarki</p> <p>Skazani na kredyt</p> <p>Kiedy człowiek zaczął pożyczać?</p>	2	B.6.1.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III w., XII w., XVI w., XVII w., XVIII w., XIX w., XX w., 1929, 2007 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kredyt, kredyt konsumpcyjny, kredyt hipoteczny, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 3500 lat p.n.e., VI w. p.n.e., 1118, 1307, 1896, lata 70. XX w., lata 80. XX w., lata 90. XX w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: weksel, strząśnięcie długów, latyfundium, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu

– starożytne początki kredytu			kapitał, wierzyciel, dłużnik, inwestycja, lichwa, lichwiarz, odsetki, oprocentowanie, krzyżowiec, krucjata, Wielki Kryzys, interwencjonizm państwowy	dyspensa, zastaw, lombard, list depozytowy, list kredytowy, akredytywy, kompania handlowa, kolonia, rewolucja cen, dualizm gospodarczy, obligacja, giełda, bankructwo, spółdzielczość kredytowa, <i>New Deal</i> , kryzys naftowy, indeks Dow Jones	– analiza danych statystycznych.	umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym	
Greckie kredyty wysokiego ryzyka			Kryzys III w. w Imperium Rzymskim	– przedstawia postaci: Filip IV Piękny, Fuggierowie, Fryderyk II Hohenstauf, Edward III, Rothschildowie, Franciszek Stefczyk, Franklin Delano Roosevelt	– przedstawi postaci: Karol IV Luksemburski, Solon, Dariusz II, Klemens V, Jakub de Molay, Jakub Fugger, Karol V Habsburg, Charles Dow, Edward Jones	Środki dydaktyczne:	– karty pracy, praca projektowa).
Pieniądz krzyżowców			Skarby templariuszy	– wyjaśnia, na czym polega mechanizm kredytowania i czemu służy	– przedstawia postaci: Karol IV Luksemburski, Solon, Dariusz II, Klemens V, Jakub de Molay, Jakub Fugger, Karol V Habsburg, Charles Dow, Edward Jones	– podręcznik, dane statystyczne na temat kredytów i giełdy.	
Zadłużeni monarchowie			Nowożytne kredyty	– wymienia różne formy kredytowania przedsiębiorstw handlowych (i innych) w starożytności, średniowieczu i nowożytności	– wyjaśnia, czym jest lichwa		
				– wyjaśnia, od czego zależy wysokość oprocentowania kredytów	– przedstawia starożytne początki kredytu		
					– charakteryzuje kredytowanie w starożytnej Grecji i Rzymie		

<p>Rothschild, przemysł i spółdzielnie, czyli wiek XIX</p> <p>Współczesność – kryzysy „złych kredytów”</p>		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób krucjaty przyczyniły się do rozwoju polityki kredytowania – opisuje mechanizm zadłużania się monarchów średniowiecznych i nowożytnych u bogatych rodzin bankierskich – wyjaśnia, w jaki sposób rewolucja cen, dualizm gospodarczy i kolonializm nowożytny wpłynęły na politykę kredytowania – wyjaśnia, w jaki sposób rewolucja przemysłowa i kapitalizm XIX-wieczny wpłynęły na politykę kredytowania – wyjaśnia, w jaki sposób konsumpcyjne życie społeczeństw w XX w. wpłynęło na politykę kredytowania – wymienia przykłady kryzysów związanych z kryzysem kredytu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym są kredyty wysokiego ryzyka i czym się charakteryzują – charakteryzuje kredytowanie w pełnym średniowieczu (w dobie krucjat) – charakteryzuje kredytowanie w nowożytności – charakteryzuje kredytowanie w XIX w. – charakteryzuje kredytowanie w XX i XXI w. – interpretuje, podając przyczyny i skutki, przykłady kryzysów związanych z kryzysem kredytu (kryzys starożytny w III w. n.e., kryzys średniowieczny w XIV w., Wielki Kryzys z lat 30. XX w., kryzysy współczesne) – interpretuje proste umowy kredytowe, zna pojęcie procentu 		
--	--	---	--	--	--

			(kryzys starożytny w III w. n.e., kryzys średniowieczny w XIV w., Wielki Kryzys z lat 30. XX w., kryzysy współczesne).	składanego.		
<p>6. Czy to cnotliwie być bogatym, czyli o dylematach moralnych</p> <p>Zajęcia godne i niegodne</p> <p>Być bogatym – to podejrzane!</p> <p>Zysk godziwy, czyli jak być bogatym i nie grzeszyć</p>	1	B.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: I w., XIII w., XVI w., lata 30. i 40. XIX w., koniec XIX w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: własność wspólna, własność prywatna, etyka, godziwy zysk, wyzysk, reformacja, kapitalizm, kalwinizm, luteranizm, liberalizm, konserwatyzm, środki produkcji, upaństwowienie, nacjonalizacja, społeczna nauka Kościoła – przedstawia postaci: św. Augustyn, św. Tomasz, Jan Kalwin, Tomasz Morus – przedstawia stosunek Kościoła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: purytanie, uwłaszczenie, encyklika – przedstawia postaci: Marcin Luter, Max Weber, Karol Marks, Leon XIII – stanowisko Kościoła w sprawie bogactwa ilustruje poglądami wybranych teologów: św. Augustyna i św. Tomasza – wyjaśnia, w jaki sposób okres wypraw krzyżowych wpłynął na zmianę spojrzenia na kwestię bogactwa – przedstawia społeczne i gospodarcze konsekwencje określonego stosunku Kościoła 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym – karty pracy, praca projektowa).

<p>Reformacja i bogacenie się</p> <p>Sprzeczne poglądy na temat bogactwa</p> <p>Społeczna nauka Kościoła katolickiego</p>			<p>w późnej starożytności i średniowieczu do kwestii bogactwa i bogacenia się</p> <p>– przedstawia stosunek Kościołów protestanckich do kwestii bogactwa i bogacenia się</p> <p>– opisuje XIX-wieczne kontrowersje w kwestii stosunku do bogactwa i bogacenia się.</p>	<p>do bogacenia się</p> <p>– przedstawia teorię Maxa Webera o protestanckich korzeniach kapitalizmu</p> <p>– charakteryzuje i porównuje poglądy socjalistów, komunistów, konserwatystów i liberałów w kwestii podejścia do bogactwa</p> <p>– charakteryzuje podejście społecznej nauki Kościoła do bogactwa i kapitalistycznego bogacenia się</p> <p>– stosunek do bogactwa różnych środowisk politycznych i społecznych w XIX w. umieści w kontekście XIX-wiecznego kapitalizmu</p> <p>– samodzielnie ocenia problem etycznych konsekwencji bogacenia się, przedstawia własną argumentację.</p>		
---	--	--	--	--	--	--

Blok powtórzeniowy	1	A.6. i B.6.	– posługuje się materiałem z działów A.6. i B.6.	– posługuje się materiałem z działów A.6. i B.6.	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	A.6. i B.6.	– posługuje się materiałem z działów A.6. i B.6.	– posługuje się materiałem z działów A.6. i B.6.	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
7. Giełda i ubezpieczenia Najstarsze weksle Początki giełdy Czarny czwartek Ubezpieczenia	1	C.6.1.	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XIV w., XVI w., XVIII w., XIX w., 1929, 2007 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: giełda, giełda papierów wartościowych, giełda towarowa, giełda pieniężna, ubezpieczenie, bank, weksel, akcja, spółka akcyjna, dom maklerski, makler, transakcja terminowa, spekulacja, obligacja, czarny czwartek, Wielki Kryzys, polisa, odszkodowanie, towarzystwo ubezpieczeniowe – przedstawia postaci: Thomas Gresham	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: II tys. lat p.n.e., XII w. p.n.e., 1350, 1531, 1602, 1606, 1688, 1693, 1699, 1712 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: weksel własny, weksel trasowany, broker, jobber, hossa, bessa, bańka giełdowa, bańka spekulacyjna, audyt, ceduła, bankowość komercyjna, bankowość inwestycyjna, WIG-20 – przedstawia postaci: Edmund Halley – wyjaśni, jak w wyniku działań na giełdzie może dochodzić do kryzysów gospodarczych	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja – analiza danych statystycznych. Środki dydaktyczne: – podręcznik, – dane statystyczne	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym – karty pracy, praca projektowa).

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia początki giełdy i ubezpieczeń – charakteryzuje instytucje ważne dla rozwoju gospodarki kapitalistycznej i przedstawia mechanizmy ich działania: bank, giełdę i agencję ubezpieczeniową – wyjaśnia rolę giełdy w gospodarce – wyjaśnia, na czym polega ryzyko giełdowe. 	<ul style="list-style-type: none"> – poda przykłady kryzysów giełdowych ze szczególnym uwzględnieniem czarnego czwartku – wyjaśni, w jaki sposób zabezpiecza się przed kryzysami i ryzykiem giełdowym – interpretuje wykresy i proste mechanizmy giełdowe – samodzielnie przeprowadzi proste symulacje operacje giełdowe – samodzielnie wykona symulacje operacje giełdowe – samodzielnie wyszukuje zestawienia giełdowe. 	na temat giełdy.	
<p>8. Dualizm gospodarczy w Europie XVI–XVIII w.</p> <p>Handel w średniowieczu</p>	2	C.6.1.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: dualizm gospodarczy, Lewant, Hanza, rewolucja cen, nożyce cen, pańszczyzna, czynsz, płodozmian, folwark, bilans handlowy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XII–XIII w., XIV–XV w., XV–XVI w., 1424, XVI w., XVII w., XVIII w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: spichlerz, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)

<p>Dualizm w rozwoju Europy w epoce nowożytnej</p> <p>Po wschodniej stronie Łaby</p> <p>Nakład i manufaktura</p> <p>Regulacje handlu, czyli merkantyizm</p>			<p>uwłaszczenie, cech, nakład (system nakładczy), manufaktura, merkantyizm, cło, statystyka, kolonializm, centralizacja państwa</p> <p>– przedstawia postaci: William Petty, Jean Baptiste Colbert, Ludwik XIV</p> <p>– wyjaśnia znaczenie ośrodków miejskich dla handlu w średniowieczu</p> <p>– opisuje mechanizm działania rynku lokalnego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie handlu lewentyńskiego w średniowieczu</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał i czym się przejawiał dualizm gospodarczy w Europie nowożytnej</p> <p>– przedstawia najważniejsze zmiany w rolnictwie i rzemiośle, jakie zaszły w epoce nowożytnej</p> <p>– charakteryzuje organizację</p>	<p>kooperacja, akumulacja kapitału, akty nawigacyjne, produkt krajowy brutto (PKB)</p> <p>– charakteryzuje handel w średniowieczu</p> <p>– wyjaśnia, na jakich zasadach działała Hanza i inne podobne związki</p> <p>– wymienia miasta należące do Hanzy</p> <p>– wyjaśnia genezę dualizmu gospodarczego w Europie nowożytnej</p> <p>– wyjaśnia zjawisko nożyc cen i rewolucji cen</p> <p>– charakteryzuje handel nowożytny</p> <p>– porównuje handel średniowieczny i handel w czasach nowożytnych</p> <p>– charakteryzuje rolnictwo i rzemiosło w czasach nowożytnych</p>	<p>– dyskusja</p> <p>– analiza danych statystycznych.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik,</p> <p>– dane statystyczne.</p>	<p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	---	--	---

			<p>folwarku pańszczyźnianego</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje organizację cechową w średniowieczu – wyjaśnia zasady działania systemu nakładczego – wyjaśnia zasady działania manufaktury – wyjaśnia, z czego wynikały i czym się przejawiały ponadregionalne więzi gospodarcze w epoce nowożytnej – wyjaśnia rolę Rzeczypospolitej w sieci powiązań europejskiej gospodarki nowożytnej – wyjaśnia cel i założenia reform uwłaszczeniowych w XIX w. – wyjaśnia, na czym polegała i czemu służyła koncepcja merkantylizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia długofalowe konsekwencje dualizmu gospodarczego Europy i jego znaczenie dla rozwoju poszczególnych rejonów – przedstawia i ocenia konsekwencje uwłaszczeń w XIX w. – wyjaśnia znaczenie akumulacji kapitału dla rozwoju gospodarczego Europy – wyjaśnia, jakie znaczenie dla gospodarki mają regulacje handlu – wskazuje na mapie najważniejsze szlaki handlowe Europy nowożytnej, wymienia najważniejsze przewożone towary – wyjaśnia rolę kooperacji w rynku lokalnym. 		
9. Źródła potęgi gospodarczej	1	C.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład 	<p>Ocenianie dotyczy:</p>

<p>Europy w XVI–XVIII w.</p> <p>Pieniądze z morza, z za morza i z handlu</p> <p>Pieniądze z ziemi</p> <p>Pieniądze państwowe i pieniądze zdobyte dzięki państwu</p>			<p>wydarzeń: XVII w., XVIII w., XIX w.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy</p> <p>i posługuje się nimi: akumulacja pierwotna, środki produkcji, grodzenia, protekcja celna, przedsiębiorstwo produkcyjne, rewolucja przemysłowa</p> <p>– przedstawia postaci: Hugo Grotius, Elżbieta I Tudor</p> <p>– dostrzega znaczenie wielkich odkryć geograficznych, rozwoju floty i kolonizacji dla wzrostu potęgi gospodarczej kontynentu europejskiego</p> <p>– przedstawia proces akumulacji kapitału w Europie w XVI–XVIII w.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces grodzeń w Wielkiej Brytanii i czemu służył</p> <p>– przedstawi, w jaki sposób władcy</p>	<p>i posługuje się nimi: fleuta, nabab, liwerant</p> <p>– przedstawia postaci: Robert Clive of Plassey, Ludwik XIV, Piotr I Wielki, August II Mocny, Rothschildowie</p> <p>– wyjaśnia genezę gospodarki kapitalistycznej w Europie</p> <p>– ocenia rolę, jaką odegrał kapitalizm w zapewnieniu Europie pierwszeństwa w nowożytnym świecie</p> <p>– charakteryzuje strukturę własności ziemskiej w krajach europejskich w czasach nowożytnych</p> <p>– wyjaśnia znaczenie struktury własności ziemskiej dla sytuacji gospodarczej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie polityki gospodarczej władców dla budowy potęgi ich państw.</p>	<p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– dyskusja.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	--	--	--

			<p>chronili interesy gospodarcze własnych państw</p> <p>– wymienia czynniki, które przyczyniły się do dominacji gospodarczej Europy (handel morski, manufaktura, fabryka, industrializacja, rewolucja przemysłowa).</p>			
<p>10. Rewolucja przemysłowa i XIX-wieczny kapitalizm</p> <p>Francja</p> <p>fizjokratów – początki nowoczesnej myśli ekonomicznej</p> <p>Anglia i Szkocja</p>	2	D.6.1.	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XVII/XVIII w., XVIII w., 1795, XIX w., 1864, lata 80. XIX w., 1918</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rewolucja przemysłowa, kapitalizm, fabryka, mechanizacja, amortyzacja, burżuazja, innowacyjność, koncentracja kapitału, koncern, oligopol, wartość dodana, zagłębienie przemysłowe</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: ok. 1688, 1701, 1709, 1739, 1750, 1763, 1765, 1784, 1788, 1797, 1801, 1815, 1819, 1823, 1825, 1828, 1836, 1844, 1845, 1859–1869, 1863, 1879, 1889, 1903, 1904–1914</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: fizjokratyzm, rewolucja agrarna, przędzarka, maszyna parowa, koło wodne, kryzys nadprodukcji, parowóz, dumping, liberalizm, monopol</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z mapą</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik,</p> <p>– mapa linii</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem</p>

<p>– kolebki nowoczesnego przemysłu</p> <p>Rewolucja przemysłowa ogarnia kontynent</p> <p>Wolna konkurencja i kapitał monopolistyczny</p> <p>Wielkie zagłębienia</p> <p>Rozwój komunikacji na świecie</p> <p>Gospodarka na ziemiach polskich</p>		<p>– przedstawia postaci: Stanisław Staszic, Franciszek Ksawery Drucki-Lubecki</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę kapitalistyczną w XIX w.</p> <p>– przedstawia początki rewolucji przemysłowej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Anglię i Szkocję uznaje się za kolebki nowoczesnego przemysłu</p> <p>– wymienia najważniejsze wynalazki, które przyczyniły się do rewolucji przemysłowej</p> <p>– wymienia surowce, które zyskiwały na znaczeniu w XIX w.</p> <p>– charakteryzuje grupę XIX-wiecznej burżuazji</p> <p>– wyjaśnia mechanizmy kumulacji kapitału w przemyśle</p> <p>– przedstawia najważniejsze zmiany gospodarcze zachodzące na ziemiach</p>	<p>propinacyjny, propinacja</p> <p>– przedstawia postaci: Francois Quesnay, Adam Smith, James Hargreaves, James Watt, Thomas Newcomen, Richard Threvithick, Robert Stephenson, Thomas Edison, Nikolaus Otto, bracia Wright</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała teoria fizjokratyzmu i w jaki sposób odnosiła się do merkantylizmu</p> <p>– wyjaśni, na czym polegała i jakie przyniosła skutki gospodarcze rewolucja agrarna</p> <p>– ocenia znaczenie wolnej konkurencji dla rozwoju gospodarczego w XIX w.</p> <p>– ocenia znaczenie rozwoju komunikacji dla gospodarki</p> <p>– przeanalizuje na mapie sieć linii kolejowych w Europie</p>	<p>kolejowych w Europie w XIX w.</p>	<p>ilustracyjnym – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	---	---	--------------------------------------	--

pod zaborami			polских pod zaborami.	– charakteryzuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami.		
11. Społeczne skutki XIX-wiecznego kapitalizmu Gospodarka zmienia krajobraz i geografę Zmiany społeczne okresu industrializacji Robotnik i jego prawa	1	D.6.1.	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1848, 1871 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kapitalizm, urbanizacja, miasto przemysłowe, przemysłowiec, industrializacja, czas pracy, związki zawodowe, strajk, proletariats, klasa społeczna, socjaldemokracja – przedstawia postaci: Robert Peel – opisuje krajobraz i organizację przestrzenną miasta przemysłowego – opisuje warunki pracy i życia robotników na początku i pod koniec XIX w., wskazuje, jakie zmiany zaszły w tym okresie – wyjaśnia, na czym polegała	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1802, 1819, 1824, 1833, 1844, 1891 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wynagrodzenie akordowe, ruch czartystów – przedstawia postaci: Henry Ford, Tomas Bata – wyjaśnia znaczenie urbanizacji i ocenia długofalowe konsekwencje gospodarcze i społeczne tego procesu – wyjaśnia znaczenie industrializacji i ocenia długofalowe konsekwencje gospodarcze i społeczne tego procesu – wyjaśnia znaczenie społeczne	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – dyskusja. Środki dydaktyczne: – podręcznik.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z materiałem ilustracyjnym – karty pracy, praca projektowa).

			<p>rewolucja społeczna będąca skutkiem urbanizacji i industrializacji</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje grupę XIX-wiecznego proletariatu – przedstawia metody i główne cele walki robotników o ich prawa. 	<p>i ekonomiczne kwestii robotniczej</p> <ul style="list-style-type: none"> – prześledzi najważniejsze zmiany w ustawodawstwie pracy w XIX w. – charakteryzuje tworzącą się polityczną reprezentację robotników, zwłaszcza socjaldemokrację. 		
<p>12. Wielcy teoretycy kapitalizmu wolnokonkurencyjnego</p> <p>Liberalizm ekonomiczny</p> <p>Spór Malthus–Ricardo</p> <p>Neomaltuzjanizm</p>	2	D.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec XVIII w., XIX w., XIX/XX w. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: liberalizm ekonomiczny, leseferyzm, „niewidzialna ręka wolnego rynku”, przedsiębiorczość, wolny rynek, gospodarka wolnorynkowa, neoliberalizm, libertarianizm, gospodarka planowa, centralnie sterowana, totalitaryzm – przedstawia postaci: Thomas 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: fizjokratyzm, fundusz płac, pułapka maltuzjańska, neomaltuzjanizm, monetaryzm, azjatyckie tygrysy – przedstawia postaci: Adam Smith, Ludwig von Mises, John Maynard Keynes – przedstawia teorię liberalizmu klasycznego Adama Smitha – wyjaśnia, na czym polegał spór Malthusa i Ricarda – przeanalizuje krzywą Malthusa 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – dyskusja. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).

Współcześni liberałowie tradycyjni i libertarianie			<p>Malthus, David Ricardo, Friedrich August von Hayek, Milton Friedman</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze tezy i argumenty entuzjastów kapitalizmu – przedstawia rozróżnienie na bogatą Północ i biedne Południe – przedstawia najważniejsze tezy i argumenty zwolenników gospodarki sterowanej – wyjaśnia, jaką rolę w systemach totalitarnych odgrywa gospodarka sterowana. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę podziału na bogatą Północ i biedne Południe – przedstawia poglądy neomaltuzjan – przedstawia poglądy neoliberalistów – porówna poglądy liberałów klasycznych i neoliberalistów – przedstawia poglądy libertarianów – ocenia samodzielnie poglądy entuzjastów kapitalizmu, sięgając do przemyślanych argumentów – ocenia samodzielnie poglądy zwolenników sterowania gospodarką, sięgając do przemyślanych argumentów. 		
<p>13. Krytyka kapitalizmu – od luddystów do marksistów</p> <p>Ruch robotniczy</p>	1	D.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: czartyzm, luddyzm, ruch robotniczy, socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, anarchizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1811–1813, 1837, 1848, 1867 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: falanster, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – dyskusja. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

<p>– początki</p> <p>Socjaliści</p> <p>Marksizm</p> <p>Polemika z marksizmem</p>			<p>– przedstawia postaci: Karol Marks, Fryderyk Engels, Ferdinand Lassalle</p> <p>– przedstawia początki ruchu robotniczego</p> <p>– przedstawia metody i główne cele walki robotników o ich prawa</p> <p>– przedstawia najważniejsze tezy i argumenty krytyków kapitalizmu w XIX w.</p> <p>– wyjaśnia główne założenia marksistowskiej teorii ekonomicznej</p> <p>– rozróżnia teorie socjalistyczne, marksistowskie, reformistyczne i anarchistyczne.</p>	<p>socjalizm utopijny, socjalizm naukowy, spółdzielnia, materializm historyczny, materializm dialektyczny, anarchokomunizm, kolektyw</p> <p>– przedstawia postaci: William Lovett, Henri de Saint-Simon, Robert Owen, Charles Fourier, Włodzimierz Lenin, Józef Stalin, Mao Ze Dong, Eduard Bernstein, Piotr Kropotkin, Aleksander Berkman</p> <p>– wyjaśnia genezę ruchu robotniczego</p> <p>– charakteryzuje teorie socjalistyczne, marksistowskie, reformistyczne i anarchistyczne</p> <p>– porównuje teorie socjalistyczne, marksistowskie, reformistyczne i anarchistyczne</p> <p>– odróżnia nurty socjalistyczne,</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	---	--	---

				marksistowskie, reformistyczne i anarchistyczne od socjaldemokratycznych – ocenia samodzielnie poglądy krytyków kapitalizmu, sięgając do przemyślanych argumentów – przedstawia własną ocenę systemu kapitalistycznego w XIX w., używa argumentów za nim lub przeciw niemu, odpowiednio uzasadnia swoją opinię.		
Blok powtórzeniowy	1	C.6. i D.6.	– posługuje się materiałem z działów C.6. i D.6	– posługuje się materiałem z działów C.6. i D.6	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	C.6. i D.6.	– posługuje się materiałem z działów C.6. i D.6	– posługuje się materiałem z działów C.6. i D.6	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
14. Ekonomiczne konsekwencje realnego socjalizmu Dwa modele	3	E.6.1.	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1917, 1922, 1953, 1949, 1992, 1944–1948, 1956–1970, 1971–1980, 1980–1989 – wyjaśnia pojęcia i terminy	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1921, 1923, 1928, 1932–1933, 1947–1949, 1949, 1950–1955, 1976, 1990, 1995 – wyjaśnia pojęcia i terminy	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – dyskusja.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

<p>państwa socjalistycznego</p> <p>Komunizm wojenny i NEP w ZSRR</p> <p>Gospodarka planowa w ZSRR</p> <p>Gospodarka PRL – odbudowa ze zniszczeń wojennych (1944–1948)</p> <p>Okres stalinowski w Polsce (1949–1956)</p> <p>Gospodarcza</p>		<p>i posługuje się nimi: realny socjalizm, system socjalny, komunizm wojenny, NEP, nacjonalizacja, dostawy obowiązkowe, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, kolchoz, łagier, sowchoz, RWPG, EWG, PKWN, plan 3-letni, plan 6-letni, bitwa o handel, plan Marshalla, PGR, mała stabilizacja, ukryte bezrobocie, samospłata kredytu, „Solidarność”, reglamentacja, transformacja ustrojowa, Okrągły Stół, plan Balcerowicza, denominacja</p> <p>– przedstawia postaci: Włodzimierz Lenin, Józef Stalin, Edward Gierek, Leszek Balcerowicz</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę realnego socjalizmu</p> <p>– przedstawia główne założenia,</p>	<p>i posługuje się nimi: trust, kułak, spółdzielnia produkcyjna</p> <p>– wyjaśnia związki między polityką, propagandą a gospodarką</p> <p>– przedstawia i ocenia konsekwencje gospodarki realnego socjalizmu</p> <p>– ocenia bilans komunizmu wojennego w Rosji bolszewickiej</p> <p>– ocenia bilans NEP w Rosji bolszewickiej</p> <p>– ocenia bilans gospodarki planowej w ZSRR</p> <p>– ocenia bilans gospodarki PRL w okresie odbudowy ze zniszczeń wojennych</p> <p>– ocenia bilans gospodarki PRL w okresie stalinowskim</p> <p>– ocenia bilans gospodarki PRL w okresie małej stabilizacji</p> <p>– ocenia bilans gospodarki PRL w okresie rządów Gierka</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	--	---

<p>mała stabilizacja (1956–1970)</p> <p>Życie w Polsce na kredyt (1971– 1980)</p> <p>Schyłkowy PRL (1980–1989)</p>		<p>przebieg i skutki komunizmu wojennego w Rosji bolszewickiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne założenia, przebieg i skutki NEP w Rosji bolszewickiej – przedstawia główne założenia, przebieg i skutki gospodarki planowej w ZSRR – charakteryzuje gospodarkę PRL w okresie odbudowy ze zniszczeń wojennych – charakteryzuje gospodarkę PRL w okresie stalinowskim – charakteryzuje gospodarkę PRL w okresie małej stabilizacji – charakteryzuje gospodarkę PRL w okresie rządów Gierka – charakteryzuje gospodarkę PRL w latach 80. – wyjaśnia, na czym polegały i czemu służyły reformy 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia bilans gospodarki PRL w latach 80. – ocenia bilans reform gospodarczych w Polsce po 1989 r. – wyjaśnia, czym były i w jakim celu zostały założone RWPG i EWG – porówna działalność RWPG i EWG. 		
--	--	--	--	--	--

			gospodarcze w Polsce po 1989 r. (plan Balcerowicza).			
<p>15. O państwie opiekuńczym</p> <p>Początki państwa opiekuńczego</p> <p>Kościół i nowoczesna ekonomia</p> <p>Keynesizm</p> <p>Współczesne przykłady państw opiekuńczych</p> <p>Spory na temat <i>welfare state</i></p>	1	E.6.2.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: połowa XIX w., początek XX w., 1929–1935, lata 50., 60. i 70. XX w., 1973, 2007 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: państwo opiekuńcze, liberalizm demokratyczny, ubezpieczenia społeczne, nauka społeczna Kościoła, emerytura, redystrybucja, subsydiarność (pomocniczość), interwencjonizm państwowy, chadecja, keynesizm, zamówienia publiczne, kryzys naftowy, społeczeństwo obywatelskie – przedstawia postaci: John Maynard Keynes – przedstawia początki i główne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1880, 1891, 2000 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reformizm, efekt mnożnika inwestycyjnego Keynesa, stagflacja, giełdowa bańka internetowa, azjatyckie tygrysy – przedstawia postaci: Otto von Bismarck, Clement Attlee, John Rawles, Leon XIII, Pius XI, Milton Friedman, Artur Laffer – wyjaśnia genezę państwa opiekuńczego – wyjaśnia, na czym polega i czemu służy redystrybucja dóbr w państwie opiekuńczym – wymienia najważniejsze dokumenty nauki społecznej 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – dyskusja. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).

Czy państwo opiekuńcze jest sprawiedliwe?			<p>założenia państwa opiekuńczego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przejawy państwa opiekuńczego: ubezpieczenia społeczne itd. – przedstawia stosunek Kościoła końca XIX i XX w. do spraw społecznych – przedstawia główne założenia keynesizmu – podaje przykłady współczesnych państw opiekuńczych. 	<p>Kościół i przedstawia wybrane tezy</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia teorię Keynesa – przedstawia modele współczesnych państw opiekuńczych, ilustruje je przykładami – wyjaśnia, jakie kontrowersje wzbudza funkcjonowanie państwa opiekuńczego – ocenia zdolność przetrwania systemów opiekuńczych w warunkach prosperity i kryzysu, popiera ocenę przykładami – formułuje własną ocenę na temat współczesnego państwa opiekuńczego, opartą na argumentach ekonomicznych i etycznych. 		
16. Ponowoczesna gospodarka	2	temat spoza podstawy	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1947, 1989, 1991, lata	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1957	Metody: – wykład – praca	Ocenianie dotyczy: – poziomu

<p>globalna</p> <p>Koniec zimnej wojny w gospodarce</p> <p>Teza o spadającej opłacalności produkcji</p> <p>Azjatyckie tygrysy</p> <p>Przebudzenie gospodarcze Chin</p> <p>Produkcja globalna</p>			<p>70., lata 80., lata 90., 2007</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: gospodarka ponowoczesna, gospodarka globalna, zimna wojna, azjatyckie tygrysy</p> <p>– przedstawia postaci: Mao Ze Dong</p> <p>– wyjaśnia, jakie zmiany w gospodarce światowej przyniosła zimna wojna, a następnie jej zakończenie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego współczesna gospodarka nazywana jest ponowoczesną</p> <p>– wyjaśnia, czym są azjatyckie tygrysy i na jakich podstawach zbudowały swoją potęgę gospodarczą</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie w dzisiejszej gospodarce mają Chiny</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega i czym</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna technologiczna, maoizm, obóz pracy, Wielki Skok, alterglobalizm</p> <p>– przedstawia postaci: Francis Fukuyama</p> <p>– wyjaśnia główne tezy teorii Fukuyamy o końcu historii</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę ponowoczesną</p> <p>– wymienia państwa nazywane azjatyckimi tygrysami</p> <p>– charakteryzuje gospodarkę komunistycznych Chin</p> <p>– przedstawia główne założenia ruchy alterglobalistycznego</p> <p>– ocenia skutki globalizacji w światowej gospodarce</p> <p>– przedstawia i analizuje prognozy dalszego rozwoju gospodarki światowej.</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– dyskusja.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	--	--	--

			przejawia się globalizacja gospodarki.			
Blok powtórzeniowy	1	E.6.	– posługuje się materiałem z działu E.6.		ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	E.6.	– posługuje się materiałem z działu E.6.		arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
Sprawdzian końcowy (semestralny)	1	A.6., B.6., C.6., D.6., E.6.	– posługuje się materiałem z całego wątku		arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań

Program dostosowany do osób objętych pomocą psychologiczną – pedagogiczną, wymagania edukacyjne na poziomie podstawowym.

Formy, metody i sposoby pracy z uczniem, biorąc pod uwagę indywidualne możliwości, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w zakresie nauczania przedmiotu historia.

Cele szczegółowe opracowanych form i metod obejmują zakresy:

1. Pogłębianie i utrwalanie znajomości wydarzeń historycznych,
2. Wdrażanie do samodzielnej pracy z tekstem źródłowym,
3. Powtarzanie i sprawdzanie zdobytej wiedzy, korelacja z innymi przedmiotami,
4. Przedstawianie wydarzeń w sposób czytelny, spójny, logiczny,
5. Rozwijanie wyobraźni, myślenia, aktywności twórczej, wiedzy i zainteresowań humanistycznych.

Metody i sposoby pracy z uczniem:

- w fazie omawiania nowych kluczowych zagadnień akcentować, powtarzać zagadnienia kluczowe,
- w przypadku dyslektyków uwzględniać trudności w zapamiętywaniu nazw, nazwisk, dat, wydarzeń,
- w czasie odpowiedzi ustnych wspomagać, wydłużać czas na przypomnienie,
- stosować liczne utrwalenia, rekapitulacje wtórną i pierwotną,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości, ograniczać ocenianie na podstawie prac pisemnych,
- zadawać krótkie, rzeczowe, konkretne pytania, stosować metody aktywizujące, projekt, uczyć poprzez doświadczenie,
- w czasie sprawdzianów wydłużać czas pracy samodzielnej lub ograniczać ilość zadań, stopień trudności,
- oceniać wysiłek włożony w przygotowanie zadania, wspierać pozytywnym komunikatem, nie krytykować na forum klasy,

- sprawdzać ile uczniów zapamiętało bezpośrednio z lekcji, przygotowywać różnorodne teksty z źródłem ikonograficznym, kartograficznym...